

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 14. junija 1901.

List 24.

Materi Mariji.

Mati Krista!
Solčno čista,
Ni vrstnice
Ti — device.
Najkrasnejša,
Najmilejša:
Vbogh smili
Se nas v sili!
Vodi z materno roko
V dom očetov vse v nebó.

Radoslav Silvester.

Praški Jezušček.*)

I.

Cerkev sv. Marija od Zmage (Maria de Victoria) v Pragi.

Dne 8. novembra 1620. je premagal cesar Ferdinand II. protestante na Beli Gori pri Pragi. Ta zmaga je bila za habsburško rodovino, za cesarja Ferdinanda II. in za katoličane na Českem in v Avstriji sploh velikega pomena. K tej slavni zmagi je veliko pripomogel general bosonogih karmelitov, oče Dominik, častitljiv starček. Cesarske čete so šle v boj, pojoč »Salve Regina«. Sredi bojnih vrst je o. Dominik navdušeno bodril vojake. »Marija, Marija!« je bil njegov bojni klic. Vojaki so se hrabro bojevali in zapodili sovražnika v beg. »Victoria, victoria!« t. j. zmaga, zmaga se začne glas; zmagali so katoličani protestante. Tako je de-

loval o. Dominik. V znamenje hvaležnosti in priznanja je cesar Ferdinand ustanovil samostane karmelitov v Pragi, na Dunaju in v Gradcu. V Pragi jim je daroval protestantsko molilnico, kapelo in hišo pri sv. Trojici. Dne 4. septembra 1624. so cerkev posvetili in jo imenovali »Maria de victoria — Marija od zmage«. Ta prestara karmeličanska cerkev je sedaj župna cerkev v Pragi. V njej vidimo pri stranskem oltarju malo, ljubko soho, ki jo obdajajo goreče sveče.

To je Praški Jezušček. Iz voska je, visok 48 cm, ogrnjen z dragocenim plaščekom, na glavi se mu blišči bogata krona z redkimi kamenčki. Jezušček z desnico blagoslavlja, v levi pa drži zlato državno jabelko. Njegov obrazek je ljubek, vabljev, a veličasten. Mnogo darov so mu tekom časov donesli častilci, samih oblek in in plaščekov ima nad dvajset, nekateri so posejani celo z dijamanti. Njegovo češčenje se je razširilo po vsem svetu, povsod ga slavé bogati in revni, mali in veliki. Njemu se klanjajo Američani, Indijci, Afrikanci, Kitajci. In po naši lepi slovenski domovini? Da tudi tu se časti praški Jezušček. O, da bi ta mali nebeški kralj si pridobil srca vseh!

II.

Odkod je Praški Jezušček?

Praški Jezušček je iz Španije. Še sedaj je v rodovini avtentično znano, da je kneginja Poliksena ob svoji poroki dobila Jezuščka kot dragocen dar od svoje matere Marije Manriquez de Lara, rojene kneginje Pignatelli. Že tedaj se mnogo let v tej družini častili to soho kot čudodelno. Po Polikseni je torej Jezušček prišel

*) V spominj cesarja Fran Josipa bivanju na česki zemlji od 12.—18. t. m.

na Česko. Ko je njen soprog Vojteh Lobkovic l. 1623. umrl, preživela je svoja zadnja leta v pobožnosti in izkazovanju dobrih del, zlasti je bila naklonjena karmelitom v Pragi. Ti so živeli v veliki revščini, odkar je njih ustanovitelj in dobrotnik, cesar Ferdinand II. prestavil svoj prestol na Dunaj. Včasih so bili v toliki revščini, da niso imela koščka kruba, da bi si utolažili lakoto. Za ta njih žalostni položaj je izvedela tudi kneginja Poliksena Lobkovičeva, ki je takoj sklenila, da podari samostanu stalen zaklad. In res je nekega dne prinesla karmelitom Jezuščka, dragoceni biser svojih španskih pradedov, in rekla z nekako proroškim glasom: „Tu vam izročam, kar mi je najdražje. Častite to podobo in ničesar vam manjkalo ne bode“.

Govorila je resnico. S to soho je prišel očitno v samostan blagoslov božji. Dokler so častili Jezuščka, bilo je Božje Dete njih rednik in zvest zaščitnik. Samostan je bil s časnimi in večnimi dobrinami oblagodarjen. Karmeličani so postavili soho v molilnico. Pred Jezuščekom so vsak dan dvakrat premišljevali. V tej pobožnosti se je zlasti odlikoval novic o. Ciril. Ta je trpel veliko dušno suhoto, a odkar je opravljal pobožnost pred to podobo, rešen je bil te bolesi.

III.

Praski Jezušček in oče Ciril.

Radi vojnih nemirov je bil novicijat karmelitov prestavljen iz Prage v Monakovo l. 1630. Oče Ciril je še enkrat pokleknil s svojimi tovariši pred Jezuščka. Odkar so odšli novici iz Prage, jela je pobožnost k malemu kralju pojemati. Nehala je pobožnost, nehal je pa tudi blagoslov božji. Samostan je zopet prišel v velike zadrege in v uboštvo.

Žalostni vojni časi so nastali. Mnogi plemenitniki in meščani so zapustili Prago. Mesto so obdale sovražne čete, 15. novembra l. 1631. so jim odprli mestna vrata. Protestantje so oropali samostan, ostala sta le dva očeta, katera so sovražniki ujeli in zaprli. Ker so očete morali hitro bežati, pozabili so v tej naglici na Jezuščka. Roparji so ga našli in vrgli za oltar, da sta mu odpadli obe roki. Ko je bil mir sklenjen, povrnil so se tudi karmeliti v svoj samostan. Toda zanje so nastopili žalostni časi. Trla jih je silna beda in revščina. V samostanu ni bilo blagoslova božjega. To je trajalo sedem let.

Na binkoštni praznik l. 1637. so predstojniki poslali očeta Cirila iz Monakovega v Prago.

O. Ciril se je takoj spomnil Jezuščka, preiskal je vse kote v samostanu, naposled ga je našel, obrisal mu prah in ga poljuboval. Nato je pripovedoval predstojniku o milostih, ki jih je preje mali Kralj izkazoval, in ga prosil, da bi soho postavil v molilnico. Prijor je v to privolil. Oče Ciril ni opazil, da manjkate Jezuščku obe roki, ker je bil oblečen v modrosvilnato obleko. Tako je bil zaščitnik samostana zopet postavljen na svoje mesto. Pred njim so redovniki opravljali svoje molitve in premišljevanja, njemu so odkrivali svoje potrto srce in mu tožili svoje uboštvo, pri njem so iskali tolažbe v bridkih urah.

In res nastala je velika izpremembra. Samostan je bil preskrbljen z živili. Tako je prišel po Jezuščku blagoslov božji v samostan. Najgorečnejši častilec malega Kralja je bil pa oče Ciril. Cele ure je preklečeval pred soho. Nekoč se mu je zdelo, da sliši besede: „Usmilite se me, in jaz se vas usmilim, dajte mi nazaj roke in dam Vam mir. Čim bolj me bodete častili, tem bolj bom vas blagoslavljal“. Častiti oče je bil kar osupel, šele sedaj je videl, da nima Jezušček rok. Takoj je nesel soho k predstojniku in ga prosil, da bi dal napraviti roki. Predstojnik je odgovoril, da je ubog in da nima denarja za to. Mož ni imel zaupanja v Boga, zato ni imel blagoslova božjega. Ciril je nesel ves žalosten soho nazaj in je prosil presveto Devico Marijo, da bi predstojnik toliko denarja dobil, kolikor je potreba za popravo te sohe.

Njegovo zaupanje je bilo poplačano. Star, pobožen in bogat mož je prišel v Prago, kjer je nevarno obolel. O. Ciril ga je previdel s sv. zakramenti in potem mu je pripovedoval tudi o Jezuščku. Bolnik mu je dal 100 gld. v ta namen, da se Jezuščku napravijo roke. Toda predstojnik sedaj ni pustil, da bi se napravile roke, ampak je dal napraviti novega Jezuščka iz voska, na katerega je pa precej prvi dan padel svečnik in ga razdrobil. Tako je Bog hotel, da se časti stari po krivovercih pohabljeni Jezušček. Predstojnik ni nič več oviral, a bil je vedno nemiren in potrto in bil tako prisiljen, da se je še pred časom odpovedal svoji časti. Mnogi so to smatrali za kazen radi Jezuščka.

Samostan je dobil novega predstojnika, o. Dominika, moža velike čednosti, ki je pozneje blagodejno deloval v misijonih. O. Ciril je takoj nesel soho k novemu predstojniku. Povedal mu je vse o Jezuščku in ga prosil, da bi dal napraviti odbiti roki. Prijor mu je rekel, da tega

sedaj ne more radi revščine, zato se naj s tem počaka. Zopet je nesel o. Ciril soho nazaj v svojo celico. Prosil je Devico Marijo, da bi ljubi Bog dodelil predstojniku potrebnih novcev za popravo sohe. Komaj je svojo molitev skončal, že so ga klicali v cerkev. Tu je bila neka častitljiva gospa, ki ga je spoštljivo pozdravila in mu stisnila v roke precejšno svoto denarja. Ko se je hotel neznani gospej zahvaliti, bila je že izginila. Nihče je ni videl priti, niti oditi. Ves vesel se je č. oče pri altarju Kraljice Škapulirske zahvaljeval, nato je nesel denar svojemu predstojniku. Ta je dovolil popravo, toda le pod pogojem, da ne bo poprava več stala nego gotovo vsoto. Tako tudi sedaj ni o. Ciril dosegel svojega namena. Vendar upanja ni izgubil, s solznimi očmi je potožil Jezuščeku svoje boli. Tu se mu je zdelo, kakor da bi slišal besede: „Postavi me pri vhodu v zakristijo in pomagano bode!“

Nesel je „zapuščenega Jezuščka“, kakor je pripovedoval sam, v zakristijo in se poln zupanja vrnil v svojo sobo priporočujoč vse Materi božji. In res, prišel je neki ptujec v zakristijo in se ponudil, da dá Jezuščeku odbite roke popraviti. Predstojnik je v to rad privolil. Ptujec ji je res dal popraviti in je prinesel Jezuščka nazaj v samostan. Sedaj so malega Kralja javno postavili v cerkvi v češčenje. Od tega časa časte v Pragi Jezuščka do danes. Nemogoče je popisati v kratkem, kar se je zgodilo tekom stoletij v Pragi in v mnogih drugih mestih ljubemu Jezuščku na čast. Nemogoče je pa tudi naštet vse čudeže, ki jih je storil. Omenimo naj le nekaterih.

IV.

Praški Jezušček in bolniki.

Meseca julija l. 1639. je zbolela Elizabeta Kolovratova, rojena baronovka Lobkovičeva. Njene bolečine so se hujšale od dne do dne, tako, da ni nič več govorila in slišala in je bila že blizu smrti. Ko je bila vsaka človeška pomoč brez uspeha, prosil je njen pobožni mož, grof Henrik Liebsteinsky pl. Kolovrat, očeta Cirila, naj bi prinesel Jezuščka. In res, č. oče je prinesel Jezuščka in dal bolnici ž njim blagoslov. Nato se je sam vrnil v samostan, a soho je pustil pri bolnici. In glej! Takoj se je bolnici zboljšalo stanje, zamogla je zopet govoriti in zopet je slišala ter kmalu ozdravela. Blaga grofinja se je za to veliko dobroto izkazala hvaležno in je dala Jezuščku, svojemu velikemu dobrotniku, napraviti krono iz čistega zlata. Njen

mož je zato zelo podpiral karmelite in jim dajal miloščino, v svoji oporoki pa je zapustil Jezuščku srebrno svetilnico in dragoceno monštranco za relikvije.

L. 1733. je ležala v Nemškem Gradcu na Štajarskem dvaindvajsetletna deklica na smrtni postelji. Prejela je zakramente za umirajoče in pričakovala smrti. Zdravnikov ni nihče več upal, da ozdravi. Klaresinke v Gradcu so poslale bolnici podobo Praškega Jezuščka. Bolnica je zapupno uprla svoje oči v Jezuščka, proseč ga pomoči. Nato se je bolnice polastil blagodejen spanec. „Ozdravljena sem“, vzklikne, ko se vzbudi, „Jezušček mi je dodelil zdravje, takoj hočem vstati“. Drugi so ji izkušali to zabraniti misleč, da to dela v svoji bolezni. Poklicali so zdravnika. A ta je potrdil z velikim začudenjem, da je deklica res popolnoma zdrava.

Že dve sto let sem časte Jezuščka s tem, da molijo njemu na čast mali rožni venec*) in to z velikim uspehom. Naj navedem tu le par čudežnih ozdravljenj iz najnovejšega časa.

V nekem penzijonatu pri Mons-u so bili namenjeni 27. aprila l. 1890. slovesno postaviti soho Praškega Jezuščka v samostanski kapeli. Čast. dekan je vse najlepše uredil. Dvanajst belooblečenih penzionatek naj bi predstavljalo dvanajst let detinstva Jezusovega in naj bi opravile posvetitev Jezuščku. Vsi so z velikanskim zanimanjem pričakovali slovesnosti. Kar naenkrat pa nevarno zbolí ena izmed onih dvanajsterih. Zdravnik je rekel, da je bolečina jako nevarna in da je neizogibno potreba operacije. In tako naj bi se vsa slovesnost pokvarila? Ne! — Sestre in gojenke so menjujoč se molile nepretrgoma 12 ur mali rožni venec pred podobo Praškega Jezuščka. In glej! Bolnica ni čutila nikake bolečine več in je bila takoj iz nevarnosti in kmalu potem zdrava.

Jezušček je razodel neki karmeličanki, ki je umrla v sluhu svetosti, da mu je ta pobožnost zelo ljuba in je obljubil posebne milost, zlasti čistost srca in nedolžnost onim, ki molijo pobožno mali rožni venec.

Dne 22. januarija l. 1895. je v jeklinarni stroj tako udaril delalca Monnerique, da so mu bili trije udje hrbtenjače razdrobljeni. Rama in

*) Mali rožni venec se moli tako-le: Molijo se trije očenashi na čast presveti družini, dalje dvanajst češčenamarij na čast otroškim letom našega Odrašenika. Pred vsakim očenašem se govori: »In Beseda je Meso postala«. In pred prvo češčenamarijo se moli: »In Beseda je Meso postala in med nami prebivala«. Ostalih enajst češčenamarij se moli brez teh besedi. (200 dni odpusteka. Pij IX. 9. avgusta 1855).

pleča so bila zelo poškodovana, noga zlomljena in vrat ranjen. Na hrbtu se mu je naredila buča, tudi drobovje je bilo zelo poškodovano.

Tako ranjenega so pripeljali v bolnišnico. Zdravniki, duhovnik in usmiljenke so pričakovale v kratkem smrti. Zato je Monnerique še isti dan prejel zakramente za umirajoče. A kljub pričakovanju vseh je ostal pri življenju. Na operacijo niti misliti ni bilo. Toda ker ni bilo pomoči pri ljudeh, iskali so je pri Bogu. Uprav tedaj je bil v Hayingenu neki otrok ozdravljen po molitvi do Praškega Jezuščka. To je dalo nesrečnežu pogum, da je iskal pomoči pri Božjem Detetu. Usmiljenka mu je dala Jezuščekovo podobo, mali rožni venec in svetinjo, njegova žena pa je šla zato na božjo pot k Božjemu Detetu v N. Stanje se je mozu kmalu izboljšalo toliko, da so ga prenesli na njegov dom, vendar hoditi še ni mogel. Tu se je zaobljubila njegova tašča, da kupi soho Praškega Jezuščka župni cerkvi, ako ozdravi. — In glej! še isti dan je bolnik vstal in jel hoditi ob palici. Ozdravel je srečno in hodi še sedaj brez palice.

Čast in slava Praškemu Jezuščku! Imejte zaupanje, bolniki! Ako vas ne morejo ozdraviti zemski zdravniki, ozdravil vas bode nebeški zdravnik, saj je rekel sam o sebi: „Jaz sem vstajenje in življenje“. Imejte zaupanje v Praškega Jezuščka in uslišani boste.

V.

Praški Jezušček in otroci.

Ljubi Jezušček je radodaren vsem, zlasti pa otrokom.

Mali Ivan Nepomuk, sin dvornega zdravnika Josipa de Viguet iz Prage je imel l. 1752. po osepnih bolne oči. Njegov oče, sam zdravnik, je vendar iskal sveta in pomoči pri drugih zdravnikih. A vse zastonj, otrok je oslepel. „Ko že nismo imeli nobenega človeškega sredstva več“, pripoveduje otrokov oče, „zatekli smo se k milostljivemu Jezuščku in smo šli tjakaj z otrokom. Otrok, ki preje ni mogel nikake svetlobe prenašati, vztrajal je sedaj lahko v cerkvi in je med sv. mašo vzkliknil k materi: Mama, jaz vidim, že vidim Jezuščka! Deček je od trenutka dalje imel boljše oči in je kmalu popolnoma ozdravel. Bolezen se nič več ni ponovila.“

L. 1890. meseca junija je postala neka deklica vsled vnetja možganske kože gluha, mutasta, slepa in mrtvoudna. Poskusili so z vsemi zdravilnimi sredstvi, a vse zastonj. Mislili so, da more le smrt storiti konec otrokovim belečinam.

Tu je šla otrokova učiteljica z več drugimi osobami v cerkev karmeličanov, da bi Praškega Jezuščka prosila za ozdravljenje svoje učenke. V ta namen je pričela tudi devetdnevnic. Peti dan je bilo bolnici že bolje, vendar jezik ji je bil še vedno hrom. Toda pobožnost se je nadaljevala še z večjo gorečnostjo. In glej! Deveti dan je bil otrok popolnoma ozdravljen, tudi je dobil nazaj sluh in govorico.

VI.

Praški Jezušček in delalci.

Marsikateri delalec je našel v stiski in potrebi pomoči pri Praškem Jezuščku.

Neki delalec v Münstru na Vestfalskem je imel prav malo plačo, a precj dolgov. Upniki so ga tirjali. Tu prične devetdnevnic na čast Praškemu Jezuščku, da bi mu pomagal iz stiske. In res, zadnji dan devetdnevnic mu je darovala neka oseba 100 marek (120 kron). Uspeh je imel torej lep, zato prične drugo devetdnevnic. In konec druge devetdnevnic je dobil neko stavo za 213 marek. Upnik mu je pretil, da mu podraži stanovanje. Mož je pričel tretjo devetdnevnic, in glej! upnik mu je dolg odpustil in vrhu tega podaril še 40 marek.

Tiskar Matija Adam Höger je bil v velikih denarnih stiskah. V tej nesreči išče pomoči pri Praškem Jezuščku, njemu na čast prejme sv. obhajilo in daruje kapeli malega Jezuščka mašno knjigo, ki jo je sam tiskal. Mali Kralj mu je pomagal. Dobil je delo, ki mu je dalo 3000 marek prebitka.

VII.

Praški Jezušček in grešniki.

Poslušajmo par prigodeb, ki nas uče, kako rad pomaga Jezušček grešnikom na potu spokornosti.

V Belgiji je živel oče, ki že mnogo let (do l. 1889) ni izpolnoval svojih verskih dolžnosti. Že 40 let ni prejel sv. zakramentov in tudi nič ni molil. Žena in otroci so se trudili, da bi očeta pripeljali nazaj k ljubemu Bogu. Lotila se ga je pa bolezen. Njegovi so podvojili svojo gorečnost, da bi ga spravili na pravo pot. Toda ves njih trud je bil zaman. Družina opravlja tri devetdnevnic na čast Praškemu Jezuščku. Tretji dan zadnje devetdnevnic je v njem zmagala milost božja. „Pojdite takoj po duhovnika“, zakliče nepričakovano bolnik. Z veliko pobožnostjo je prejel svete zakramente in nato mirno umrl.

V Bourges-u na Francoskem je l. 1893. ležala mlada gospa na smrtni postelji. Bila je versko mlačna. Njena pobožna mati je prosila karmeličanke v Bourges-u, da bi opravile devetdnevno na čast Praškemu Jezuščeku za njeno hčer. Dobra mati jo je opominjala do skrajnega časa, da se pripravi na smrt. Toda dobila je odločen odgovor, da ne. Šli so vse eno po duhovnika in ga prosili, da bi se na vse načine potrudil rešiti to nesrečno dušo. Bolnica ga je v iznenadenje drugih sprejela in je še celo obljubila, da se hoče drugi dan izpovedati. V karmelitskem samostanu so podvojili molitve, med tem ko je duhovnik drugič hitel k bolnici. „Prepozno je“, mu reko, „pri kraju je ž njo, že nič več ne govori“. Duhovnik stopi k bolnični postelji. Tu je prišel trenutek, ko je Jezušček izkazal svoje usmiljenje. Kar naenkrat so se bolnici povrnila moči tako, da se je lahko izpovedala in nato je umrla spravljena z Bogom.

Neki gospod, ki se je udal pijači, je ležal l. 1895 na smrtni postelji. Že deset let ni opravljal svojih verskih dolžnosti. S satanskim posmehom je odvrčal, ako so mu hoteli govoriti o veri in Bogu. Duhovnik in postrežnica sta priporočila nesrečneža usmiljenkam v molitev. Te so poslale svetinjo Praškega Jezuščeka z obljubo, da hočejo objaviti, ako bo njihova molitev uslišana. Postrežnica mu je dejala oboje pod zglavje. Zadnjo noč je jel ubogi grešnik klicati: „Izpodite vendar one črne može tam v kotu in tudi one sive v drugem kotu!“ „Saj ni nikogar“, pravi usmiljenka, „So, le izpodite jih! tu so v kotu!“ „Ne morem, saj ne vidim nikogar!“ Bolnik je neprestano ponavljal svojo prošnjo. „O tu prihaja ljubko Dete, pred katerim so se umaknili črni može, o kdo je to?“ „To je Jezušček“, odgovori usmiljenka. Bolnik je nato vedno govoril o Jezuščku. Sestra je porabila to priliko in je poklicala izpovednika. Ta je prišel in izpovedal bolnika, ki je kmalu potem umrl.

O božji Izveličar, ki si prišel na svet, da bi grešniki imeli življenje, daj, da Te spoznajo in se s Teboj spravijo!

VIII.

Praški Jezušček kraljuje po vsem svetu.

Že l. 1655. je bila čudežna Jezuščekova soha v Pragi med pontifikalnim opraviлом slovesno venčana. Glavni praznik božjega Deteta je bil vedno praznik sladkega imena Jezusovega in najljubša pobožnost litanije sladkega imena Jezusovega. Češčenje Praškega Jezuščeka se je

naglo razširilo po vsem svetu. L. 1750. je kraljevi dvor v Lisaboni naročil več soh milostnega Jezuščeka iz Prage, ki so jih razdelili med ude tega dvora. Da je bilo tudi ljudstvo deležno tega zaklada, izpostavili so karmeliti po naročilu eno teh soh v javno češčenje v svoji cerkvi. To se je zgodilo 17. junija l. 1750 vpričo kraljice, dveh princev in vsega dvora.

V kratkem času se je češčenje Praškega Jezuščeka razširilo skoro po vsi Evropi, a tudi izven Evrope celo v daljno Indijo in na Kitajsko. To češčenje so širili zlasti karmeliti in redovniki sploh. Sicer je ta pobožnost v drugi polovici osemnajstega stoletja precej pojenjala, ker so javne oblasti odpravljale samostane in ljudske pobožnosti, vendar češčenje Praškega Jezuščeka ni nikdar nehalo do cela. Samostan karmelitov v Pragi so za cesarja Jožefa II. odpravili in cerkev izpremenili v župno cerkev, a ko so l. 1878 in 1879 cerkev Maria de Victoria in tudi altar malega Kralja prenovili, tedaj so Jezuščku napravili slovesen sprejem. Dvanajst samostanov v Pragi je kar tekmovalo, kateri bo Jezuščeka slovesnejše počastil in za nekaj dni shranil čudodelno soho. Od tega časa se je češčenje Praškega Jezuščeka jako povzdignilo. Sosebnost se v češčenju odlikuje zlasti Francoska, Belgija in Nizozemska. V mnogih cerkvah se je Jezuščekova pobožnost javno vpeljala in navdušenost za malega Kralja je splošna. Da, posamezne družine, bogate in revne, si velikokrat priskrbe soho Praškega Jezuščeka.

Že l. 1803 je Jezušček zakraljeval v Ameriki v Bostonu in New-Orleanu, razširil se je naglo v Braziliji, Čili, na Kitajskem, Japonskem in celo v Gabonu v Afriki: Da! v Avstraliji in Polineziji se mali Praški Jezušček časti. Tudi v Kanadi je zelo razširjena ta pobožnost.

Tako je čudadelni Praški Jezušček znan in češčen v vseh delih sveta in v vseh deželah na zemlji. Povsod se uresničujejo besede, ki jih je nekoč govoril: „Čim bolj me bote častili, tem bolj vas bom blagoslavljal!“

X.

O pobožnosti presv. Srca Jezusovega.

(Za mesec junij.)

Vsa svetost, vsa popolnost pobožnega kristijana biva v nasledovanju Jezusovem in v posnemanju njegovih čednosti. O tej resnici ri mo.

goče dvomiti. „Zakaj, katere je prej vedel, te je tudi prej odločil, da bodo enaki podobi njegovega Sina“. (Rimlj. 8, 29).

Jezus Krist je začetek nadnaravnega življenja pri vseh udih njegovega duhovnega telesa; korenina je, ki vsrkava oživljajoči sok in ga pošilja vsem vejam mogočnega drevesa. „Jaz sem vinska trta in vi ste mladike“ (Jan. 15, 5.) On je edin studenec milostij vsem udom; on je pravec vsem v vseh rečeh; on je resnični, edino pravi cilj in namen dobremu kristijanu. Zakaj nihče ne more priti k Bogu drugače kakor po Kristu. „Jaz sem pot, resnica in življenje“. (Jan. 14, 6.) „Brez mene ne morete ničesar storiti“ (Jan. 15, 5.) „Vse je vaše: vi pa ste Kristovi“. (1. Kor. 3, 22.)

In ker je temu tako, torej je prva in glavna dolžnost vsakemu kristijanu združiti se s Kristom kakor s svojim nevidnim poglavarjem, posnemati ga in nanj se opirati, — on je nepremakljivi steber, ogelni in osnovni kamen. On je začetek, on je pot in on je konec.

„Jezusa si ne smemo misliti ločenega od človeka“, pravi sv. Avguštin — „kajti s svojim včlovečenjem se je združil z njim . . . Glava in udje stvarjajo samo enega človeka Jezusa Krista. Odrešenik telesa in udje telesa sta dva v enem mesu, v eni molitvi, v enem trpljenju in ko bo minul čas krivice, v enem miru“.

Kakor uči sveti Pavel in za njim sveti Avguštin, smo z Jezusom vsi enega telesa; če je njegova molitev naša molitev; če je trpljenje — ki smo mu podvrženi, in veselje, ki se ga nadejamo — eno in isto z njegovim: prav lahko tudi trdimo v istem smislu, da imamo vsi z njim eno srce. „Resnično, pravi sv. Bernard, tvoje srce o Jezus, je tudi moje“. Premišljajmo torej presveto Srce Jezusovo, ne samo kakor srce Boga in človeka, ampak tudi kakor srce vseh ljudi.

Njegovo Srce je polno milosti, polno neskončne ljubezni — a to ne brez namena. On razliva to polnost milosti nad nas in s plamenom svoje velike ljubezni vnema naša srca. „In od njegove polnosti smo vsi prejeli“. (Jan. 1, 16.)

Da! sveto Srce Jezusovo je ognjišče, ker pri njem se segreva vsaka bogoljubna duša. Ono je dragoceni zaklad, saj obogatuje našo revnost, naša dejanja in naše čednosti, molitve in zasluženja in jim daje neskončno vrednost.

Ono je čudoviti organ, ki ga je Bog dal človeški naravi, da bi izpopolnil veliko zapoved ljubezni.

Presveto Srce je življenje vseh src; iz njega zajemajo vsa druga srca milost in moč, ljubezen in rodovitnost dobrih del.

Ono je prapodoba vseh src; razsvetlja nas in nam kaže vrhunec vseh čednosti in kreposti.

Presveto Srce je kralj vseh src. Ono edino kraljuje in vlada njihova nagnjenja. Kakor določa solnce gibanje in tek planetov, tako naj to dobrodejno, duhovno solnce uredi nagibe naših src.

To torej naša služba in naše počesčevanje Jezusovemu presv. Srcu.

F. S.

K prazniku sv. Alojzija.

(21. junija).

Njegov spominj je večer.
(Modr. 4. 1).

„Blagor neomadeževanim na potu, ki žive po postavi Gospodovi“, govori psalmist in knjiga modrosti pravi: „Blagor mu, na katerem ni najti madeža: storil je čudežne stvari v svojem življenju“. Tako blagruje sv. pismo in po sv. pismu Bog sam nedolžne. In to blagrovanje sv. pisma, komu naj je primernejše kakor nedolžnemu, angeljskemu mladeniču sv. Alojziju! Plačilo za zmago pravičnih, kakor se izraža sv. pismo, komu bolj po pravici pripada kot njemu! Ni li on vojak, hraber vojak, ki zasluži bojno plačilo? On je ohranil nedolžnost, ostal čist, brez madeža in to v razmerah, ki čednostnemu, krepostnemu življenju kopljejo grob. Sredi šumnega in zapeljivega sveta, na knežjih dvorih mu je potekala ista doba življenja, ko se je odločil mladini za čednost ali proti njej, za Boga ali proti njemu. V okolici polni zanjek in zapeljivcev je ostal trden v svojih sklepih in ohranil neoskrunjeno svojo nedolžnost. Ali je bilo mari to lahko delo, lahak boj? O to je bil krut boj, a rešil si je v tem boji nedolžno svoje življenje. Zato pa je prejel plačilo, ki je obljubljeno njim, ki si obvarujejo v boju čistoto srca, telesa in duha. Ponižal ga je Bog malo pod angelje, ovenčal ga je s slavo in častjo. In kako ne? Saj je angeljski mladenič zaslužil vse to, saj mu Bog tega ni mogel odreči, ni se mogel izneveriti svoji obljubi, ki jo je dal rekoč: „Blagor jim, ki so čistega srca, ker gledali bodo Boga“ (Mat. 5, 8). In kako zgodaj je Gospod,

zvest svojim obljubam, vzel mladeniča k sebi, kako hitro presadil to čisto lilijo s te zemlje v nebeški vrt. Zakaj pač? Zakaj je stegnil svojo roko po čistem cvetu, ki je uprav jel razširjati svojo vonjavo? Odgovarja nam svetopisemski modrijan, zakaj mu ni pustil de'lati starosti: „Življenje brez madeža je velika starost. Ker je Bogu bil všeč, postal je njegov ljubi in ker je med grešniki živel, bil je odvzet. Pobran je bil, da ni hudobija njegovega uma popačila in da ni hinavščina preslepila njegove duše. Zgodaj je končal, pa je izpolnil veliko let, zakaj njegova duša je všečevala Bogu, zato je hitel ga vzeti izmed hudobij; ljudstva pa, ki so to videla, niso umela in si niso vzela k sreči“. (Modr. 4. 9—11, 13—14). In vendar, dasi se je to vse nad njim izpolnilo, dasi je zgodaj poletel v rajske višave, da tam večja nebeški kras, — vendar on še živi: ne telesno: a živi v spominju in sreči vsem, ki slede njemu po potu nedolžnosti, in živi tudi v spominju onim, ki so zgrešili to pot in tavajo po potu teme, pregreh. Vsem je znan, pri vseh živi: Zakaj njegov spominj je večni (Modr. 4. 1) pri pravičnih, a tudi pri krivičnih, saj pravični, ko je mrtev, pogublja hudobne, ki še žive (Modr. 4. 16).

To je tedaj nam vsem Alojzij, pravičnim tolažba in v vesel spominj, krivičnim pa pred vsim svarilno znamenje, ki enako svitli luči sveti pred njimi in kaže, da so izgubivši belo obleko krstne nedolžnosti izgubili najdražji zaklad, zavrgli najdragocenejši božji dar. A ta luč je blaga, ta ne omamlja, ampak hoče vžgati tudi v nas tako svetel plamen. Kdor ni posnemal Alojzija v nedolžnosti, naj ga posnema v spokornosti: on je delal ostro pokoro, dasi ni grešil. Kdor je torej grešil, ta naj se pokore ne brani, zakaj le ta zamore pripeljati v domovino. Večna domovina pa je vredna, da se zanjo vse trpi, tudi smrt, če treba, zakaj po telesni smrti čaka vsacega tam večno življenje. Alojzij naj bo izgled vsem, ki nosijo zal biser sv. nedolžnosti v zlati posodi; ker kmalu bodo ž njim vred častili vsečistega Boga.

Vsak torej, ki je slišal o rajskem mladeniču in si ga stavil za vzor, in sklenil hoditi za svojim vzorom po trnjevem potu v nebeški raj, vsak tak je podoben modremu možu, kateri je sezidal hišo na skalo: trdno skalo. Naj se tudi ulijejo plohe, naj pridejo vode, pihajo vetrovi in naj se vpro v njega — padel ne bode: zakaj njegova čednostna zgradba je stavljena na skalo, zmagal bo in z vzorom svojim vekomaj

obhajal zmago in prejel neomadeževanih plačilo (Mod. 4).

L. P.

Sv. Alojzija — dar Mariji.

(21. junija).

Sv. Alojzij je dolgo časa premišljeval, kaj bi najbolj razveselilo brezmadežno božjo mater. V svojem premišljevanju je prišel do prepričanja, da jej je deviška čistost in vedno devišvo najprijetnejše darilo. Da bi jej zamogel ta dar podati, storil je obljubo devišva. Da je bila Marija s tem darom zadovoljna, priča nam vse njegovo življenje. Marija mu je bila blaga povračevalka.

L. P.

Potovanje avstrijskega ministra Viljema viteza dr. Hartel v Bukovino in v Galicijo leta 1900.

(Konec).

Na to je minister odpotoval v Krakovo, kjer je dne 5. decembra otvoril po cesarju ustanovljeno akademijo umetnosti. Minister je imel do zbrane gospode in akademikov daljši govor. Med drugim je rekel: „Po cesarjevem sklepu z dne 21. februarja je bila umetnostna šola povikšana v akademijo umetnosti. S tem velikodušnim dejstvom se priznavajo zasluge, ki si ji je stekla stara umetnijska šola.“

Prosta je tedaj pot, na kateri bodo stare in nove moči blagodejno razvijale svojo delalnost. K temu naj vas bodri zaupanje cesarjevo, navdušenje za umetnost in zanimanje državljanov.

Stara umetnijska šola v Krakovem je bila priča prerojenja poljske umetnosti. Tej je bil začetnik in zaščitnik Matejko, kralj slikarjev, ki mu pristoji lavorika prvenstva na polju slikarije. Mladina si pridobivaj v teh prostorih po poštenem in vestnem delu tehnične spretnosti, ki je tu doma! Naj vedno plemeniti ogenj navdušenja, ki se tu vžiga po izgledu in uku! Tudi umetnost je sila.

Dragi akademiki, vporabljajte v idealnem tekmo vanju ta dar božji, ki je podeljen le redkim zemljanom*). Potem bode ta akademija poprišče pravih umetnikov, ter na radost in slavo narodu in državi na čast in krepost*. — V Krakovem si je minister, spremljan po dvornem svetniku Laskovskem, ogledal tudi novi zavod hčera božje ljubezni (Marijin zavod). Ondi so ga sprejeli: pokroviteljica in oskrbnica zavoda

* Rekel je še minister Hartel: »Duša umetnikom bodi lepa, čista in sveta, potem bode tudi stvarjala krasne umotvore.« Lepo piše tuzadevno Karol Werner v svoji knjigi »Temeljni črte filozofije (die Grundlinien der Philosophie)«: »Kakor so nazor resnice, tako so oni lepote skupljeni v ideji svetosti. Raziskajoči um, ki je odpadel od Boga, tava po nerodovitnih pustinja in se potaplja v globočini teme. A prisposodablajoči nagon pa, ki mu ni znana skrivnost nadnaravne lepote, ta tava in se izgublja v pohotni podlosti.«

gospa Ana Laskovska, škofijski komisar in vseučiliški profesor dr. Spis, sestre in učenke. Minister si je ogledal to poslopje, ki je sicer priprosto, pa prav primerno grajeno. Izrazil se je jako pohvalno o tem zavodu, ker se nahaja v najlepšem redu in ima vzorno smer in zavestno vodstvo. Tudi ima internat, in tu je prostora za 100 gojencev, štirinazredno deško ljudsko šolo in devetrazredno dekliško ljudsko in meščansko šolo za neomejeno število učencev in učenk. Po ogledu poslopja je minister svoje ime vpisal v spominjsko knjigo. Potem se je deklica ministru zahvalila v ime vseh notranjih in unanjih učencev in učenk na posetu, na blagonaklonjenosti in zanimanju ter mu izročila cvetlični šopek. Po odpeti cesarski pesmi se je minister poslovil ter je odhajal.

* * *

Pri tej priliki se prav lahko omenja tudi nazora našega presvitlega cesarja Fran Josipa o samostanskih dekliških šolah. Ko je namreč Njega Veličanstvo leta 1883 obiskalo našo deželo, predstavile so se mu meseca julija v Mostah tudi šolske sestre iz Repenj, s svojo velikodušno pokroviteljico, sicer priprosto ženo iz naroda Katarino Jerajevico iz Vodice. Cesar je stavil razna vprašanja glede te šole in glede šolskih sestr, ki so se nastanile bile še-le pred par meseci v Repnjah. Izrazil je svoje veselje nad to šolo, pa tudi svojo željo rekoč: „Želim, da bi se šolske sestre vpeljale po vseh župah.“ In res bi bilo koristno, ako bi se ustanovile tudi na deželi ločene šole za dečke in deklice. Na dekliških pa in zlasti na onih, ki imajo več kakor 100 učenk, naj bi se pa nastavile šolske sestre ali sploh samostanke. One so jako sposobne, mladino poučevati v vseh šolskih predmetih (tudi v ročnih delih) ter jo vzgojevati k čednostnemu življenju. V samostanskih šolah se učijo deklice še prav posebno pnižnosti, skromnosti, olike in omike.

Župnik Alojzij Kummer.

Listek.

Dvornega svetnika Josipa Merk smo pospremili četrtek, 30. majnika, do sv. Krištofa k večnemu počitku. Sin političnega uradnika se je rodil umrl 6. aprila 1837 v knez Windischgrätzovem gradu ob Planini ter 24. decembra 1862 po dokončanih pravoslovnih naukah na Dunaji vstopil v politično službo v Ljubljani. Primerno zgodaj, že 1879. leta, je bil imenovan okrajnim glavarjem in kot tak glavaroval v Kočeviji in v Kranji. Povsod priljubljenega — nepozabljivega pa v Kranji — je cesar imenoval 18. oktobra 1889 vladnim svetnikom v Ljubljani, kjer je deloval kot administrativni poročitelj vesoljnemu šolstvu na Kranjskem. Važen torej posel in pa težek — meni se zdi najtežavnejši, kar se jih more izročiti kateremusibodi političnemu uradniku izmed onih, ki službuje vsled sedanje uredbe v odličnih postojankah v deželi. Ne trdim, da mi je ta sodba nezmotljiva; a tako osebno nazorovanje se mi je izcimilo, ko sem ob boku dveh zadnjih šolskih referentov na Kranjskem: vladnega svetnika Frana Hočevarja in pa sedaj umrlega dvornega svetnika Merka sodeloval v deželnem šolskem svetu dolgih 12 let. Šolski referent mora

namreč biti tehten jurist in postati isto tako tudi tehten veščak v teh nebrojnih šolskih naredbah od srednjih šol doli do zadnje enorazrednice na sèlu. — Merk je bil svojemu cesarju pač zvest uradnik; in uradnik, kot biti mora, t. j. molčeč — tudi takrat molčeč, kadar ga sili dobro srce, da bi govoril. Znal je kot malokedo zatajevati svojega lastnega prepričanja; zato ni prišel nikdar v osebnostne boje, ki je redoma stvarjajo med nami dandanes različni politični nazori. Žal, da je nekaterim politika nad vse. Vsakemu svoje prepričanje prepuščajoč je pa zahteval prostosti tudi za-se. Po Merkovem naj bi se nastopalo, potem bi bil pa mir in pa krščanstvo med nami. — Krščanstvo! Merk je bil krščanstva prešinjen do dna duše. In temu vzrok? Menda skrbna mu očetna hiša in pod poznejega k. š. Pogačarja vodstvom gotovo tudi Alojzijevišče. Vstopil je namreč z mlajim si bratom Maksom v Alojzijevišče. Elegantneje prikazni od Josipa Merka ni imela takrat ljubljanska gimnazija; pozneje se je v zunanjem nekako spremenil. Ob enem sta v ustav prišla brata Merka kot gojenca svojim domačim učiteljem, novomeškim kanonikom msgr. Matijem Jeriha, ki je bil imenovan drugim prefektom. Oni čas, ko je vstopil Merk — vsaj kaki 2 leti je bilo tako — je sprejemal ustanovitelj k. š. Alojzij Wolf v Alojzijevišče večinom, civilnih dečkov, ki redom že od doma niso namenjeni bili duhovskemu poklicu. Tako n. pr. nobeden mojih prvih alojzijeviških součencev ni postal duhoven razun mene. Kaj je Wolfa k temu napotilo, ne vem; ob svojih mnogih vprašanjih žal, da nisem k. š. Krizostoma prosil razložitve tudi tej prikazni; če sedanjikov kdo, n. pr. uprav msgr. Jeriha to vé — ustregel bi zgodovini dobrotnim poročilom. Rad ponatisnem vljudno doposlano. — Hudo mi je bilo izgubiti vernega si prijatelja; hudo posebno ob tako vplivnem moži, če bi n. pr. hotel njega posredovanjem koristiti še kakemu pomoči potrebnemu prosilcu. A né nadna vest — in to ob trenutnem preminutji vtorek, 28. majnika na večer, je pretresla sploh Ljubljano. V večerni uri, sredo 29. majnika, sem ga pokropil. Milo mi je bilo, ko sem ga s cela nesprenjenega ugledal na mrvaškem odru sv. znamenjem odrešenja v rokah. V sobi-mrtvašnici pa ste viseli prav dve podobi Matere Božije: večja na steni, manja pa tik nad zamrlo mu glavo. — Naj bi izprosila ta Milostipolna tako nenadno poklicanemu in morda počitka na zemlji še kakih 20 let pred očmi imajočemu usmiljene sòdbe pred Bogom. 20 let pravim: saj je stopil v stalni pokoj še le 17. julija 1900 in to nikakor ne tako poznoleten. Pri pogrebu mu je bilo vse, kar ima Ljubljana odličnega, začeniši pri eks. deželnemu predsedniku bar. Heinnu. Tudi učiteljstva je bilo. A ne toliko, kolikor bi bil pričakoval po pravici. Naj mi verjame čast. učiteljstvo, ki je brezdvombeno rahločutne narave, da bi smelo jokati po predstojniku, v kojega roki so se stekale vse niti kranjskemu šolstvu blizo da 11 let. Trudeč se, menda vestno, nad 6 let na Merkovi strani v večkrat pretežavni nalogi sem se prepričal pač njega zlatega srca in ne vem, če je tisto dōbo bila v deželi učiteljska moč, da jej ni bil Merk polno dušo ob strani. Hvaležnost, prijatelji, naj kinča Slovenca tudi potem, ko je ne more več poplačati zlati cvenk. — Tebi, dragi prijatelj, pa večnega miru pri Bogu in tam — na svidanje!